

Vergaderjaar 1998–1999

25 938

Leeftijdsgrenzen in wet- en regelgeving

Nr. 7

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 8 juli 1999

Bij brief van 12 april 1999 heb ik u een overzicht van leeftijdsgrenzen in formele wetgeving en algemene maatregelen van bestuur, geordend naar zoekcriterium aangeboden (kamerstukken II, 1998/99, 25 938, nr. 5). Daarbij heb ik u tevens langs elektronische weg, een ordening per ministerie ter beschikking gesteld. De brief van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 1 juni 1999 omvat het verzoek om de noodzaak voor het hanteren van een leeftijdsgrens alsmede van de hoogte daarvan, van alle bepalingen die zijn vermeld in de inventarisatie te beoordelen en van conclusies te voorzien. Naar aanleiding daarvan deel ik u, mede namens de minister van Justitie, de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, het volgende mee.

De totstandkoming van de inventarisatie vloeit voort uit de toezegging die ik heb gedaan tijdens het algemeen overleg van 11 november 1998, omtrent het kabinetsstandpunt inzake het rapport Leeftijdsgrenzen in wet- en regelgeving (kamerstukken II 1997/98, 25 938, nr. 4). Daarbij heb ik een algemeen overzicht van leeftijdsgrenzen in wet- en regelgeving, niet alleen op het werkterrein van mijn ministerie maar ook op dat van de andere ministeries, toegezegd. De toezegging betrof uitsluitend een inventarisatie, omdat de beoordeling van de vraag of de gehanteerde leeftijdsgrenzen al dan niet acceptabel zijn, primair een zaak is van de onderscheidene ministers.

Het rapport Leeftijdsgrenzen in wet- en regelgeving, dat u op 14 maart 1996 samen met een kabinetsstandpunt is aangeboden, is het resultaat van een in 1992 gestart handmatig onderzoek van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Justitie. Daarbij is voor de in formele wetgeving en algemene maatregelen van bestuur voorkomende leeftijdsriteria, de deugdelijkheid van de motivering voor zowel het gekozen criterium als de hoogte daarvan geanalyseerd. Het uiteindelijke

resultaat hiervan is als bijlage gevoegd bij het nader kabinetsstandpunt van 2 maart 1998 (kamerstukken II 1997/98, 25 938, nr. 1).

Uitgangspunt van het kabinet is sedert 1992 steeds geweest dat leeftijd – anders dan de andere non-discriminatiegronden – niet een bijvoorbeeld verdacht criterium is: in vele gevallen kan het een objectief en geschikt criterium zijn, dat in het licht van de doelstelling van de desbetreffende regeling de rechtszekerheid en de rechtsgelijkheid kan dienen. Uit het rapport, het kabinetsstandpunt van 1996 en het nader kabinetsstandpunt van 1998, blijkt dat het gebruik van leeftijdsgrenzen echter niet als vanzelfsprekend mag worden beschouwd. Steeds moet worden nagegaan of voor het gebruik van een leeftijdscriterium een voldoende draagkrachtige motivering bestaat en of de keuze van de hoogte van de leeftijdsgrens voldoende wordt gemotiveerd.

In het rapport is per beleidsterrein – privaatrecht, strafrecht, staats- en bestuursrecht en sociaal recht – een overzicht opgenomen van de op dat terrein algemeen aanvaarde leeftijdsgrenzen. Verwezen zij naar hoofdstuk II van het rapport. In het privaatrecht worden leeftijdsgrenzen van bijvoorbeeld 12, 14, 16, 18, 21 en 65 jaar gehanteerd. Voor dit onderscheid naar leeftijd en de hoogte van deze leeftijdsgrenzen, is een algemeen aanvaarde, draagkrachtige motivering. De leeftijdsgrens van 12 jaar, ter bescherming van het kind; van 14 jaar, als omslagpunt voor de aansprakelijkheid van ouders; van 16 jaar in verband met de handelingsbevoegdheid; van 18 jaar, in verband met de handelingsbekwaamheid en meerderjarigheid; van 21 jaar, in verband met de volwassenheid; en van 65 jaar, als AOW-pensioengerechtigde leeftijd. Als rode draad bleken deze in het privaatrecht gehanteerde leeftijdsgrenzen als markeerpunten door te werken in andere wet- en regelgeving. Deze leeftijdsgrenzen zijn dan ook op andere beleidsterreinen algemeen aanvaard. Ook uit de u aangeboden inventarisatie zal blijken dat genoemde leeftijdsgrenzen veelal terug zullen keren. Wellicht kan door de omvang van de inventarisatie de indruk zijn ontstaan dat het om een omvangrijk geheel aan leeftijdsgrenzen gaat, terwijl het in feite veelal om algemeen aanvaarde, terugkerende leeftijdsgrenzen gaat.

Een terugblik op de activiteiten die het kabinet sedert 1992 op het terrein van onderscheid naar leeftijd heeft verricht, geeft het volgende beeld. Een diepgaand onderzoek van leeftijdsgrenzen in wet- en regelgeving heeft tot een rapport geleid. Dit rapport heeft, gelet op de reacties uit de samenleving, bijgedragen aan een steeds verdergaand bewustwordingsproces omtrent het maken van onderscheid naar leeftijd. Een dergelijk proces kost de nodige tijd. In dit verband verwijs ik ook naar de in de brief van 12 april 1999 genoemde projecten van de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Op het terrein van leeftijdsgrenzen in wet- en regelgeving is op elk ministerie een analyse van mogelijke knelpunten gemaakt, waarna er met ieder ministerie afspraken zijn gemaakt over het schrappen van leeftijdsgrenzen in wet- en regelgeving die achterhaald of overbodig bleken te zijn. Ook zijn er afspraken gemaakt over de vervanging van leeftijdsgrenzen die wat betreft hun hoogte niet goed te rechtvaardigen waren. Deze afspraken zijn onlangs in herinnering gebracht bij de andere ministeries, waarbij een afschrift van de inventarisatie is gevoegd teneinde na te gaan of aanvullend wijzigingen in wet- en regelgeving wenselijk zijn. Daarnaast zijn de ministeries benaderd om de leeftijdsgrenzen in wet- en regelgeving nog eens kritisch te bezien, mede in het licht van het in voorbereiding zijnde wetsvoorstel Verbod op leeftijdsdiscriminatie bij de arbeid.

Sinds het kabinetsstandpunt van 14 maart 1996 wordt het gebruik van leeftijdsgrenzen in voorgenomen regelgeving ook kritisch beoordeeld. Er zijn voorbereidingen gaande om in dit verband tot een wijziging van de Aanwijzingen voor de regelgeving te komen.

Gelet op het voorgaande meen ik dat een hernieuwd onderzoek, gelet op de omvang van zo'n onderzoek en het tijdsbeslag dat daarmee is gemoeid, op dit moment weinig opportuun is. Dit laat onverlet dat het kabinet zich, zoals uit het voorgaande blijkt, op tal van terreinen inspant om een onjuist gebruik van leeftijdscriteria tegen te gaan. Dit is een permanent proces, dat voortdurend aandacht vraagt.

In de brief van 12 april 1999 heb ik toegezegd dat bij de evaluatie van de Algemene wet gelijke behandeling, ook aandacht zal worden besteed aan de wijze waarop artikel 1 van de Grondwet op het punt van onderscheid naar leeftijd in de rechtspraak wordt ingevuld. In dat verband kunnen ook de ontwikkelingen vanaf 1992 ten aanzien van het gebruik van leeftijdsgrenzen in wet- en regelgeving van belang zijn.

Tot slot zij opgemerkt dat conform de toezegging tijdens het algemeen overleg van 22 april 1999 met de Vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in haar brief van 16 juni 1999, kenmerk DVVO/OAO-U-99510, aan de hand van het eindadvies van de Adviesgroep Pas 65, is ingegaan op het maken van onderscheid naar leeftijd bij het verstrekken van een seniorenpas. Daarnaast kan worden opgemerkt dat de inventarisatie van knelpunten van leeftijdsgrenzen in diverse maatschappelijke sectoren enige vertraging heeft opgelopen. Naar verwachting zal het onderzoeksrapport na de zomer gereed zijn. Zo spoedig mogelijk daarna zal de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport u over de uitkomsten hiervan op de hoogte stellen.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
A. Peper